

Projekt

Anpassning av golfbanan för personer med funktionsnedsättning

Beskrivning

Bertil Svanberg

Åke Hansson

Lars Fredén

Innehåll

	Sid
Sammanfattning	3
Information om Uddevalla Golfklubb	3
Golfbanor för personer med funktionsnedsättning i Sverige	4
Golf som motionsform	4
Syfte med prospektet	5
Målgrupper	6
Åtgärder på golfbanan	7
Åtgärder skyltning	7
Åtgärder i innehallen	7
Åtgärder klubbhuset	8
Åtgärder drivingrangen	8
Åtgärder kringområden	8
Åtgärder infart och parkering	8
Åtgärder hemsidan	9
Arbetsplan	9
Tidsplan	9
Arbetskostnader	10
Bidragsansökan	11
Styrgrupp	11
Styrelsebeslut	11
Referensgrupper	12
Bilagor	12
Övrigt	13
Underskrifter	13

Sammanfattning

Uddevalla Golfklubb planerar att fortsätta den satsning på golf för personer med funktionsnedsättning som startades, med bidrag från Allmänna Arvsfonden, för ett par år sedan med puttingområdet. Nu är planen att anpassa alla 18 hålen, klubblokalerna, kansli, parkeringen m.m.

Målsättningen är att bli Sveriges första golfbana där hela banan är anpassad för golfare med funktionsnedsättning. Målsättningen är att hela banan skall vara anpassad för personer med funktionsnedsättning dvs ingen speciell bana för denna målgrupp. Detta innebär omfattande ombyggnader av banan och åtgärder även i klubbstugan inklusive kansli och parkering.

Arbetet beräknas kunna utföras med start hösten 2013 och stå färdigt våren 2015.

För den beräknade totalkostnaden 8.450.000 söks bidrag från Allmänna arvsfonden, RF:s anläggningsstöd, Idrottslyftet Svenska Golf förbundet, Thordénstiftelsen, Uddevalla Kommun och diverse andra stiftelser. Av totalkostnaden beräknas den egna insatsen, inklusive ideellt arbete, bli ca 1.400.000.

Information om Uddevalla Golfklubb

Uddevalla Golfklubb är medlem i Svenska Golf förbundet, och bedriver sin verksamhet dels på golfbanan vid Bången strax utanför Uddevalla och dels, vintertid, i hyrd innehåll i centrala Uddevalla. Golfbanan vid Bången ägs av klubben, liksom byggnaderna (maskinhall, klubbstuga och bevattningsanläggning) på banan.

Banan är en 18-hålsbana med övningsgreen och 2 st. puttningssområden. I innehållen finns en golfsimulator och en puttningssbana, utöver kafé och kansli.

Klubben bildades år 1990 och 18 hål på banan vid Bången färdigställdes år 1993. I klubbens framtidsplaner finns redan budgeterat en rad omfattande förbättringar av banorna under åren 2012 - 2014. Sammanlagt beräknas 1,5 miljoner kronor investeras på banförbättringar, varav en stor del är budgeterade i klubbens normala årsbudget. Parallellt med detta ses nuvarande maskinpark över.

Klubben har knappt 1.000 medlemmar, vara ca. 100 är juniorer. Av medlemmarna är ovanligt många äldre (över 65 år).

För ett par år sedan erhöll klubben medel från Allmänna Arvsfonden för att handikappanpassa puttningssområdet. Arbetet är utfört, vilket betyder att klubben har ett utmärkt område för att träna puttning även för våra golfare med funktionsnedsättning. Samtidigt med detta arbete har klubben ökat tillgängligheten i klubbhuset för personer med funktionsnedsättning.

Både golfsimulatore och puttningsområdet i innehallen är anpassade för våra golfspelare med funktionsnedsättning. Vi har ett antal år, både sommar som vinter, erbjudit alla särskolor i kommunen möjlighet att prova på golf. Vintern 2012/2013 beräknas ca. 600 elever från särskolan att utnyttja detta erbjudande.

Uddevalla GK har ett nära samarbete med Dals Eds golfgymnasium som stöder ungdomar med funktionsnedsättning.

För fem år sedan var Uddevalla GK värd för Special Olympics.

Nu har styrelsen i Uddevalla Golfklubb beslutat att ytterligare satsa på golf för personer med funktionsnedsättning. Vi vill inte att denna kategori golfare enbart skall vara hänvisade till puttningsområdet. Vi vill alltså bygga om vår bana så att alla 18 hålen är tillgängliga för våra golfare med funktionsnedsättning.

Målsättningen är att Uddevalla GK:s bana vid Bången skall bli Sveriges första golfbana där hela banan är anpassad för golfare med funktionshinder.

Uddevalla Golfklubb är även med i Svenska Golf förbundets satsning på handigolf, kallad Grönt Ljus. Så här står det på Svenska Golf förbundets hemsida: *Uddevalla GK Har kontakt med alla särskolor från åk 1 till gymnasium. Har under försommaren golf inlagt på schemat för nio gymnasieelever. Tränar praktiskt i simulator plus teori. Under vår och sommar kommer alla barn i särskolan bjudas ut till golfbanan. Fått information utskickat via Uddevalla kommun till alla gruppboenden. Verksamheten har fungerat i sex år.*

Golfbanor för personer med funktionsnedsättning i Sverige

För att personer med funktionsnedsättning skall kunna spela golf fordras banor som är anpassade för personer med funktionsnedsättning. Finns dessa banor idag? Svaret är nej. Det finns puttningsgreener, övningshål och korthålsbanor. Men ingen har ännu satsat på att anpassa en hel 18-hålsbana till personer med funktionsnedsättning. Vi har inte heller lyckats finna någon bana utanför Sveriges gränser av fullskalemodell som har byggts för att vara helt tillgänglig.

Golf som motionsform

Golf är en utmärkt motionsform. Genom den låga intensiteten passar den utmärkt i alla åldrar inklusive personer med olika funktionsnedsättningar. Svenska golfare lever längre än svenskar som inte spelar golf. Det visar en studie som publicerats i forskningstidskriften *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sport* (2009). Översätts detta till medellivslängden kan skillnaden bli så stor som upp till fem år. Bakom denna rapport står en grupp forskare, ledd av professor Anders Ahlbom och Bahman Farahmand vid institutet för miljömedicin vid Karolinska Institutet. De effekter som man särskilt kan uppnå med golf är: Golfare är fysiskt aktiva, golf kan öka konditionen hos de med låg kondition, golfare med något förhöjt viloblod-

tryck kan sänka trycket genom regelbundet spel, golfare kan också minska LDL-kolesterolet (det ”onda” kolesterolet) samt öka det ”goda” HDL-kolesterolet genom regelbundet golfspel, golfare kan också minska sin eventuella övervikt. Sammantaget innebär detta att golfare löper mindre risk att drabbas av diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar, osteroporos, ryggproblem och många andra sjukdomar som kostar samhället stora summor per år i direkta sjukvårdskostnader, men även i form av indirekta kostnader. Att människor som är fysiskt aktiva har lägre sjukvårdskostnader är bara en bonus. En annan studie (2004) visar att en person över 75 år som går 18 hål får ut dessa positiva effekter av golfen i betydligt högre grad än yngre spelare.

Bland annat den låga intensiteten gör också golf mycket lämplig som motionsform för personer med funktionsnedsättning. Genom sportens handikapps-system kan alla trots funktionsnedsättning spela på lika villkor. Handikapps-systemet underlättar ju för alla att spela på sin egen nivå.

Det är tio gånger vanligare med dålig hälsa bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övriga befolkningen. Det visar uppgifter i en rapport som i april 2012, på uppdrag av regeringen, presenteras av Statens folkhälsoinstitut. Nästan var femte person (19 procent) med funktionsnedsättning uppger att de har dålig hälsa medan siffran för övriga befolkningen är två procent. Det är också en betydligt mindre andel av dem med funktionsnedsättning som skattar sin hälsa som bra eller mycket bra.

Syfte med projektet

Uddevalla Golfklubbs syfte med projektet är att integrera handigolfen i den ”vanliga” golfen. Personer med funktionsnedsättning skall kunna spela på samma bana som övriga golfintresserade. Det skall bara finnas EN golfbana. Vår gemensamma.

Vi har spelare i vår klubb som i dag spelar handigolf. Men det finns en stor potential av personer som skulle kunna spela handigolf. Vi vill nå denna grupp och kunna erbjuda en golfbana som är anpassad för denna grupp.

Bland våra äldre medlemmar – vilken är en stor del av medlemsantalet – finns många med ”åldersrelaterade” funktionsnedsättningar. Vi vill också att dessa skall kunna stanna kvar i klubben och spela golf på vår bana.

Vi vill alltså att golfintresserade med funktionsnedsättning skall delta i det övriga klubb livet i Uddevalla Golfklubb.

Med projektet vill vi även nå ut till alla andra golfare i Sverige som genom sin funktionsnedsättning har svårt att kunna utöva sitt intresse på den egna golfklubben.

Vi vill att alla juniorer med funktionsnedsättning som har ett golfmedlemskap i Sverige ska få möjlighet att spela gratis på vår handikappanpassade bana.

Vi vill också anordna nordiska tävlingar för personer med funktionsnedsättning. Det inkluderar också de totalt 137 registrerade juniorer med funktionsnedsättning som idag är registrerade i Sverige.

För att få detta att fungera, totalt i klubben, måste alla i klubben (gäller både styrelsen och klubbmedlemmar) förstå och vara delaktiga i projektet.

Klubbens målsättning är att nå ut till:

- Handikapporganisationer
- Pensionärsgupper
- Särskolor

Målgrupper

Ca. 1,5 miljoner människor i Sverige har en funktionsnedsättning. Detta får inte vara ett hinder, inte ens ett hinder på golfbanan. Räknar man dessutom in personer med ”åldersrelaterade” funktionsnedsättningar blir målgruppen betydligt större.

Vår målgrupp är golfintresserade med alla former av funktionsnedsättning: nedsatt rörelseförmåga, nedsatt syn, nedsatt hörsel, nedsatt kognitiv förmåga och psykisk ohälsa.

Klubbens målsättning är att attrahera handigolfare (tävlingsspelare), ungdomar med funktionsnedsättning, ungdomar från särskolorna, medelålders och äldre personer med funktionsnedsättning och även äldre personer med åldersrelaterade funktionsnedsättningar.

Flera av dessa grupper har vi redan i klubben, men de har svårigheter att spela golf på hela vår bana i dess nuvarande status.

Alldeles nyligen har vi erhållit en förfrågan om samarbete med Föreningen för Rörelsehindrade Barn och Ungdom i Bohuslän. De vill lägga in prova-på-dagar på vår golfbana.

Majoriteten av vår anställda personal är också personer med funktionsnedsättning. Detta gäller både kanslipersonal och banarbetare. Vi söker fn. ytterligare någon person med funktionsnedsättning till vårt kansli.

Vi har även påbörjat ett projekt där vi skall ta kontakt med alla organisationer i närområdet som är till för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärder på golfbanan

Alla 18 hålen på vår golfbana anpassas så långt det är möjligt för personer med funktionsnedsättning. Det innebär bl a att sandbunkrar ska vara lätta att beträda, även med handikapphjälpmedel. Ett viktigt arbete är att anlägga nya greener och greenområden så att de blir tillgängliga för spelare med olika funktionsnedsättningar. Det betyder bland annat att man eliminerar alla större nivåskillnader, trappor o.d.

Vi skall också, så långt det går, skapa förutsättningar att nå de områden som finns vid sidan av fairways, både vad gäller att finna bollen och att nå med handikappfordon genom att bland annat ta bort buskar och annan grövre vegetation, ta bort eller glesa ut tjock ruff och att skapa fler områden som markeras som vattenhinder eller ”out of bounds”.

Nya och funktionsanpassade skyltar vid klubbstuga och vid varje enskilt hål.

En målsättning är också att öppna banan så att det i princip inte finns några sk. ”blinda hål”. (dvs hål där man inte ser green från tee och/eller från banan).

De två kraftiga backarna på banan asfalteras för att underlätta framkomligheten.

I projektet ingår att anlägga funktionsanpassade vägar.

Allt arbete på banan sker i samråd med Svenska Golf förbundets bankonsulent Peter Edman och arbetet leds av klubbens banansvarige, Kenth Arvidsson och klubbens greenkeeper, Lennart Härdner.

Åtgärder skyltning och information

All skyltning på och kring banan anpassas för att passa personer med nedsatt syn.

All information på banan, innehallen, klubbhus, hemsida och drivingrangen utformas så tydligt och enkelt som möjligt.

Åtgärder i innehallen

Trösklar, dörrar och andra hinder i innehallen anpassas för personer med funktionsnedsättning, exempelvis för eleverna från särskolan. Detta gäller givetvis också vårt kansli, som finns i innehallen vintertid.

De dörrar som ej kan passeras med rullstol byts.

Särskilda funktionshjälpmedel behövs för personer som behöver stöd när de reser sig upp, från rullstolar, för utslag med golfklubba.

Åtgärder klubbhuset

Trösklar, dörrar och andra hinder i klubbhuset anpassas för personer med funktionsnedsättning. Detta gäller givetvis också vårt kansli, som finns i klubbhuset sommartid.

De dörrar som ej kan passeras med rullstol byts.

Det skall särskilt noteras att ramp redan finns vid entrédörren och att toalettdörrar är tillräckligt breda.

Åtgärder drivingrangen

Eventuella hinder för funktionsnedsättning åtgärdas. Förbättring av skyltar vid drivingrangen.

Särskilda funktionshjälpmedel behövs för personer som behöver stöd när de reser sig upp, från rullstolar, för utslag med golfklubba.

Åtgärder kringområden

Eventuella hinder för personer med funktionsnedsättning åtgärdas.

Skyltning om projektet och dess bidragsgivare skall uppsättas på väl synliga och lämpliga platser. Dessa skyltar skall utformas efter diskussion med bidragsgivarna.

Vi skall försöka få en större skylt vid infarten till bilvägen från Rv44 (strax före IKEA:s bygge). Diskussioner kommer att föras med Uddevalla Kommun om detta.

Kostnaderna för dessa skyltar ingår i projektets totalkostnad.

För att ge de funktionsnedsatta den service de kräver ingår i projektet en anskaffning av två golfbilar och två sk. golfmopeder, som gratis skall stå till förfogande för personer med funktionsnedsättning. Vi har plats, efter installation av elektrisk ström, för förvaring av dessa fordon.

Åtgärder infart och parkering

Asfaltering sker av alla infarter till golfbanan, liksom parkeringsplatsen.

Åtgärder hemsidan

Hemsidan utvecklas för att skapa intresse för handigolf och golf för personer med funktionsnedsättning.

Hemsidan skall ge god och utförlig information om handigolf och vår banas anpassning för personer med funktionsnedsättning.

Hemsidan skall också hållas aktuell.

Arbetsplan

För varje moment i detta projekt utarbetas en arbetsplan med:

- Beskrivning av arbetet
- Tidsplan för momentet
- Målsättningen av arbetet
- Budget för arbete
- Ansvarig ledare för momentet som har ansvar för att beskrivningen, målsättningen, budgeten och tidsplanen följs

Den ansvarige ledaren rapporterar till styrgruppen som i sin tur rapporterar till styrelsen.

Tidsplan

När vi skapar tidsplanen för detta mycket omfattande projekt måste vi ta hänsyn till att projektet, trots att det är flerårigt, i så liten omfattning som möjligt får hindra golfspelet. Där nytt gräs skall sås bör detta område inte användas på ett antal månader. Vidare växer normalt inte gräs i vårt område i månaderna oktober tom mars. Under samma månader är frekvensen av golfspelare inte speciellt hög (utomhus).

Vid tidsplanering av arbetena ute på golfbanan skall noteras att vi har ett 19:e ”reservhål”.

I innehållen kan däremot eventuella arbeten utföras utan att störa golfspelet i månaderna maj tom oktober.

Beräknad tidsplan:

- November 2012 – mars 2013, planering, konsultstöd, diskussioner med vår referensgrupp, banarkitekt, bankonsulent samt övriga förberedelser
- Slutet av februari 2013, ansökningar om bidrag inlämnas
- Våren 2013 positivt bidragsbeslut
- Sommaren 2013 upphandling
- Hösten 2013 start av utarbetena etapp 1 (ca. hälften), som avslutas med sådd våren 2014
- Våren 2014 genomförande av inarbeten och skyltar
- Hösten 2014 start av utarbetena etapp 2 (ca. hälften), som avslutas med sådd våren 2015-
- Våren/Sommaren 2015 invigning (med pompa och ståt)
(En person ur svenska kungahuset hade inte varit fel som invigare)

Tidsplanen är anpassad för att den ekonomiska belastning under byggtiden skall bli så liten som möjligt. Samtidigt har styrelsen en viss oro för greenfee-intäkternas storlek under byggperioden.

Tidsplanen bör justeras kontinuerligt under projektets gång.

Arbetskostnader

Totala arbetskostnaden för projektet beräknas till ca. 8.470.000 (inkl. moms), fördelat på:

• Banarbeten	7.000.000
• Parkering och transportvägen	1.000.000
• Hemsidoutveckling	20.000
• Drivgrangen	20.000
• Kringområden	20.000
• Innehallen, inkl. kansli	50.000
• Klubbstugan, inkl. kansli	50.000
• Bilar och mopeder	120.000
• Informationstavlor	75.000
• Övriga arbeten	50.000
• Resor och revision	25.000
• Invigning och annonsering	<u>40.000</u>
Totalkostnad	<u>8.470.000</u>

För den största posten, banarbete, finns som bilagor en detaljbeskrivning av varje hål på banan.

För de ideellt utförda arbetena har arbetskostnaden beräknats till 200 kr/timme, i enlighet med RF:s anvisningar.

Vi har inte för avsikt skapa någon konstruerad bolagsform för att kunna lyfta av momsen. Dvs momsen blir en kostnad för Uddevalla Golfklubb.

Bidragsansökan

För detta projekt söker vi bidrag från:

- Allmänna arvsfonden
- RF:s anläggningsstöd (administreras av Västsvenska Idrottsförbundet)
- Idrottslyftet hos Svenska Golfbundet
- Thordénstiftelsen
- Uddevalla Kommun
- Övriga stiftelser

Vi har förutsett att utbetalning från bidragsgivare kan ske i takt med vår betalning av projektets kostnader.

Klubben beräknar att själv bidra med ca. 1.400.000 kr, varav 650.000 är ideellt klubbarbete (värderat till 200 kr/tim).

Styrgrupp

Uddevalla Golfklubbs styrelse har bildat en styrgrupp för detta projekt. Styrgruppen består av:

Bertil Svanberg	Klubbens ordförande	svanberg.bertil@gmail.com
Åke Hansson	Klubbens kassaförvaltare	smakulle@telia.com
Lars Fredén	Medlem	lars-freden@tele2.se

Styrelsebeslut

Styrelsen arbetar övergripande med projektet, men har delegerat ned det praktiska arbetet med planeringen till ovan redovisade styrgrupp.

Referensgrupp

- Kenth Arvidsson, klubbens banchef, keav@cowi.se
- Lennart Härdner, klubbens greenkeeper, klara.fritid@spray.se
- Elving Andersson, ordförande Socialnämnden i Uddevalla, 0522-69 70 27
elving.andersson@uddevalla.se
- Helena Brobeck, ansvarig för handigolf på Svenska Golf förbundet
08-622 15 07, helena.brobeck@golf.se
- Peter Edman, bankkonsulent på Svenska Golf förbundet, 070 266 56 86,
peter.edman@golf.se
- Gösta Andersson, ansvarig handigolf, Bohuslän-Dals Golf förbund, 070-319 70 41,
gta.andersson@telia.com
- Stellan Ström, Uddevalla golfklubb, 070-581 30 64, stellan.golf@tele2.se
- Bohuslän-Dals Handikappidrottsförbund, Elisabeth Karlsson, 0522-32400,
kansli.bdhif@telia.com
- DHR lokalavdelning i Uddevalla, Ulf Larsson 0522-696214, info@dhr.se
- Thomas Franzén, SISU Väst, Uddevalla
- RBU i Bohuslän, Lena Svensson, 0522-311 49, rbubohuslan@telia.com
- Johan Gadd, Västsvenska Idrottsförbundet, johan.gadd@vsif.se
- Anders Manheden, Västsvenska Idrottsförbundet
anders.manheden@vsif.se
- Kjell Ohlson, professor vid Linköpings Universitet, kjell.ohlsson@liu.se
- Martin Molin, docent och fil dr i handkappvetenskap vid Högskolan Väst,
martin.molin@hv.se
- Leif Börjesson, kommundirektör, Uddevalla Kommun
leif.borjesson@uddevalla.se

Bilagor

- Specifikation av 18 hål
- Specifikation av kostnaderna
- Info om handigolf
- Brev Uddevalla Kommun
- Årsredovisningen för år 2012
- Styrelseprotokoll
- Golfstermer

Övrigt

Vi tar även tagit del av de anpassningar som skett på golfbanorna i:

- Hulta Golfklubb
- Kävlinge Golfklubb
- Dalsjö Golfklubb

Tre av våra medlemmar har under hösten 2012 gått SISU's 160-timmarskurs Plattformen Handikappidrott för barn och ungdom med speciella behov.

Under arbetet med projektet kommer vi att skriva en "Vitbok". Boken kommer också att ha mycket bilder från arbetet. Vi tror att detta kan vara bra för framtida historiebrevning av Uddevalla Golfklubb.

Uddevalla i mars månad 2013

Uddevalla Golfklubb

Bertil Svanberg

Styrelseordförande

För styrelsen

Övriga i referensgruppen:

Åke Hansson

Lars Fredén